

WERKGROEP 10 IBL MOOT COURT CASUS 2017 (d.d. 8 september 2017)

Allergische reacties in de dermatologenmaatschap

Vakdocent Pieter Kuipers

Grijpstra en Van Leer zijn dermatologen. Zij oefenen onder de gemeenschappelijke naam 'Europoort Klinieken' een dermatologie praktijk uit in Rotterdam. Zij zijn lid van een maatschap, waarvan de achtergrond als volgt is.

De maatschap, genaamd: "Maatschap naar burgerlijk recht 'Europoort Klinieken' praktijk voor dermatologie", is in 1995 opgericht (en in het handelsregister ingeschreven) met als oprichters de heren Grijpstra, Van Leer, Robben en Bijsterveld. Het is vanaf het begin een kostenmaatschap geweest. Dat wil zeggen dat de maten ieder hun eigen medische praktijk voeren, hun eigen patiënten behandelen en daarmee hun eigen omzet behalen, behouden en zelf fiscaal afrekenen. Wel oefenen de maten allen de praktijk uit onder de gemeenschappelijke naam van de maatschap. Naast het verlenen van het gebruik van de (door de maatschap als merk gedeponeerde) naam 'Europoort Klinieken' verleent de maatschap ook het gebruik van het pand in Rotterdam, waarin de kliniek is gevestigd.

De maten zijn gezamenlijk eigenaars van het pand, ieder voor een gelijk deel. Het gebruik van het pand hebben de maten ingebracht in de maatschap. Verder is de maatschap verantwoordelijk voor het verzorgen van de website en het maken van reclame, alsmede voor de aanschaf en het onderhoud van alle benodigde apparatuur en andere zaken, waaronder simpele dingen als handschoenen, handdoeken et cetera. De maatschap regelt tevens de schoonmaak ervan en onderhoud van pand en interieur. De maatschap heeft een full-time secretaresse-receptioniste en twee part-time verpleegkundigen in dienst.

Het pand is groter dan de maten voor hun eigen praktijken nodig hebben. Dat geldt ook voor de capaciteit van de apparatuur (zoals die voor lichttherapie voor de huid). Daarom verhuurt de maatschap spreek- en behandelruimtes aan andere dermatologen, met gebruik van alle apparatuur en andere voorzieningen, inclusief de diensten van secretaresse-receptioniste en de verpleegkundigen. Zo wordt aan acht dermatologen verhuurd. Ook zij hebben het recht om de door hen in het pand uitgeoefende praktijk te voeren onder de naam Europoort Klinieken.

Iedere huurder heeft zijn eigen huur- en servicecontract met de maatschap waarin alle aspecten geregeld zijn. Iedere huurder draagt aan huur en servicevergoeding aan de maatschap af een bedrag gelijk aan 40% van zijn of haar omzet. Dat lijkt hoog, maar de service is van hoog niveau en de maatschap moet blijven investeren in de panden, aanschaf en onderhoud van apparatuur en de andere voorzieningen en heeft, zoals gezegd, personeel in dienst. Jaarlijks maakt de maatschap dan ook slechts een kleine winst, minder dan €10.000,-. Europoort Klinieken krijgt wel steeds meer naamsbekendheid en dat trekt continu nieuwe patiënten aan, ook in de praktijken van de huurders. Het medegebruik van de naam is dus ook voor hen waardevol.

Voor de vier maten is het voornaamste voordeel van deze constructie dat zij met de inkomsten uit verhuur, de door de kostenmaatschap gemaakte kosten volledig kunnen dekken. Zij hoeven zelf niet meer in de kosten bij te dragen en hun eigen omzet (gedeclareerde bedragen voor de behandeling van patiënten) is zodoende nagenoeg pure winst (vóór belasting). Uiteraard organiseren zij wel als maatschap het reilen en zeilen van pand, apparatuur, personeel et cetera, een investering in de vorm van tijd dus.

Het loopt jarenlang uitstekend. In 2010 is Robben, de oudste van de vier oprichters, met pensioen gegaan. Hij is uitgetreden door opzegging van de maatschap. Het maatschapscontract kent geen uittredingsregeling of verblijvensbeding, waardoor opzegging nodig was op grond van art. 7A:1683 sub 3 BW en de toenmalige maatschap juridisch gezien werd ontbonden. De overige maten hebben echter afgesproken dat zij gedrieën doorgaan op basis van dezelfde voorwaarden als zijn opgenomen in het maatschapscontract uit 1995. Ieder van hen heeft een aantal patiënten van Robben overgenomen en hem daarvoor een goodwill vergoeding betaald. Verder kreeg Robben de actuele waarde van zijn aandeel in de vermogensonderdelen, vooral bestaande uit het pand. Na overdracht van zijn aandeel in het pand zijn de drie overblijvende maten daar gezamenlijk eigenaar van, ieder voor één derde deel. De apparatuur en verdere inventaris is aangeschaft door de maatschap, zodat de drie maten die doorgaan, via de maatschap, ook aan hen drieën gezamenlijk toebehoort. Een maatschap is immers een personenvennootschap die geen rechtspersoonlijkheid heeft, zoals een B.V. die wel heeft. Een maatschap heeft wel een afgescheiden vermogen, maar dat is niet van belang voor de casus.

De zaken blijven ook na het vertrek van Robben goed lopen, zelfs zo goed dat de kostenmaatschap steeds meer winst maakt. De grote investeringen zijn gedaan en de jaarlijkse kosten en investeringen van de maatschap zijn omstreeks de helft van wat deze in die beginjaren waren. De huur staat echter nog altijd op 40% van de omzet. De huurders mopperen daar weleens over. Ook zonder inzicht in de boeken van de maatschap kunnen zij wel raden dat zij als huurders samen veel meer betalen dan de maatschap de laatste jaren aan kosten en investeringen uitgeeft. Grijpstra ook wel open voor aanpassing van het percentage, maar daarvoor is een besluit van de maatschap nodig. Van Leer houdt er evenwel een tamelijk flamboyante levensstijl op na en houdt de winst van de kostenmaatschap voorlopig graag op peil. Voor Bijsterveld geldt dat zijn pensioen in zicht begint te komen en hij vindt het niet erg om zijn spaarpot in de komende jaren nog wat extra te spekken.

Voor de huurders geldt bovendien dat elders huren als regel ook 30% à 40% van hun omzet kost en voor zichzelf beginnen, zien de meesten nog niet direct voor zich. De naamsbekendheid van Europoort Klinieken is ook een belangrijk voordeel. Het blijft vooralsnog bij gemopper in de wandelgangen.

Bijsterveld zal ultimo 2014 met pensioen gaan. Gedurende 2014 overleggen de drie maten of er onder de huurders niet een geschikte kandidaat is om het maatschapsaandeel van Bijsterveld over te nemen. Ook al gaat het om een kostenmaatschap, men is het erover eens dat de aard van de samenwerking binnen de maatschap meebrengt dat ook een nieuwe maat dermatoloog moet zijn. Grijpstra zou een of twee van de huurders best als nieuwe maat willen. Van Leer voelt echter niet voor uitbreiding. Bijsterveld bemoeit zich niet met de discussie. Het gaat om zijn opvolging en een nieuwe maat moet voor de beide anderen acceptabel zijn, niet voor hem als vertrekkende compagnon.

Grijpstra is er niet helemaal gerust op dat hij alleen verder moet met Van Leer. Hij is bang dat hij er wat management en organisatie betreft alleen voor zal komen te staan. Van Leer doet daar veel minder aan en is daar ook minder goed in dan Bijsterveld was. Voorlopig zit er echter weinig anders op en Van Leer belooft zich ook minstens een halve dag per week in te zetten voor management en organisatietaken. Bijsterveld had bovendien zijn praktijk al behoorlijk teruggebracht de afgelopen paar jaar, dus er is ook niet zo één twee drie voldoende bestaande praktijk voor een nieuw maatschapslid van buitenaf. Bijsterveld krijgt de waarde van zijn aandeel in de maatschap en in het pand uitbetaald en Grijpstra en Van Leer gaan samen verder. Dat doen zij, zo spreken zij uitdrukkelijk af, op basis van de inhoud van het maatschapscontract uit 1995. Na het uittreden van Bijsterveld zijn

zij samen, ieder voor de helft, eigenaar van het pand waarin de kliniek is gevestigd, alsmede (via de maatschap) van de vermogensbestanddelen van de maatschap.

Maar in 2015 gaat het toch snel mis. De wrijvingen lopen op. Grijpstra heeft het (terechte) gevoel dat hij er nu steeds meer alleen voor staat, dat hij alles moet organiseren en dat Van Leer daar veel te weinig aan doet. Nu ook Bijsterveld er niet meer is, is het organisatorische werk voor Grijpstra bijna verdubbeld. Een mooie ontwikkeling is wel dat Grijpstra bij de organisatie van de praktijk steeds meer hulp krijgt van een van huurders, Andela genaamd. Dat heeft Van Leer wel geregeld en het is een welkome verrassing. Bevreemdend is de situatie echter niet, althans niet blijvend.

Medio 2015 stelt Grijpstra Van Leer een ultimatum, want vaak meer dan een dag per week te moeten besteden aan organisatie, kost hem omzet: hij houdt minder tijd over voor het behandelen van patiënten. Andela blijft ook niet gratis helpen en als de investeringen van de maatschap niet voorzienbaar gaan toenemen, is ook de 40% niet langer houdbaar. Het is Grijpstra duidelijk dat een maatschap samen met alleen Van Leer niet langer werkt. Hij wil dat Andela, die zich echt een kei heeft getoond in het organiseren van praktijk en personeelszaken, zal toetreden tot de maatschap en dat de 40%-regeling op de helling gaat.

Van Leer weigert echter iedere uitbreiding. Daarmee is voor Grijpstra de maat vol en hij zegt de maatschap op tegen 1 januari 2016. Nu er geen verdere maten zijn en er ook geen voortzettingsbeding of iets van dien aard in de maatschapsovereenkomst is opgenomen, is de huidige maatschap door deze opzegging per 1 januari 2016 ontbonden. In februari 2016 wordt er een bijeenkomst belegd door Grijpstra en Van Leer met alle huurders. Van Leer begrijpt heel goed dat de zaken georganiseerd moeten worden. Ook al is de maatschap ontbonden, de praktijk hoeft niet te worden opgedoekt. Het pand blijft gewoon staan en de huurders kunnen daar hun praktijk in blijven uitoefenen. Hoe de maatschap en de mede-eigendom van het pand worden afgewikkeld, zien ze nog wel, maar er is geen reden iedereen weg te jagen en de waarde van de naam Europoort Klinieken te vernietigen. Bovendien is het gebouw vanwege een aantal ingrijpende verbouwingen in de beginjaren, op dit moment eigenlijk alleen geschikt voor gebruik als kliniek.

Hoewel hij dat niet hardop zegt, begrijpt Van Leer ook best dat het eigenlijk niet reëel is om door te gaan met die 40%, bij het verminderde investeringsniveau van de maatschap. En omdat Grijpstra ook echt iets aan de 40% wil doen, is Van Leer (een beetje om de boel maar te apaiseren) bereid om aan de huurders toe te zeggen dat hij en Grijpstra als oud-maten en als hun verhuurders, zullen overleggen om te komen met een voorstel voor voortgezette huur- en serviceovereenkomsten. Nu de maatschap is beëindigd moet daar met juridische bijstand toch naar gekeken worden.

In vervolg op de vergadering heeft Grijpstra, die in de praktijk nog altijd de dagelijkse organisatie trekt, met de huurders afgesproken dat zij voorlopig een voorschot zullen betalen dat meer gebaseerd is op de werkelijke kosten die de maatschap de afgelopen jaren heeft gehad, met een opslag voor het gebruik van 'Europoort Klinieken'. Deze afspraak geldt in afwachting van het voorstel dat hij en Van Leer hebben toegezegd. Daarmee komt men uit op voorschotten gebaseerd op 25% van de omzetten van vorig jaar. Van Leer is hiervan op de hoogte; hij heeft de e-mails waarin Grijpstra een en ander aan de huurders heeft bericht in cc ontvangen en daar ook niet op gereageerd.

Er volgen maanden van even intensief als frustrerend overleg tussen Van Leer en Grijpstra. Dat levert hoegenaamd niets op. Na ruim een half jaar van vruchteloze gesprekken, krijgen de huurders te horen dat de beide oud-maten er niet uitkomen. Vervolgens escaleren de zaken snel.

Van Leer heeft gedurende 2016 zijn maatschapsinkomsten in rap tempo zien slinken, nu de huurders geen 40%, maar 25% van de omzet van vorig jaar betaalden. Omdat dat veel dichterbij de werkelijke kosten van de maatschap zit, worden die inkomsten meteen ook weer uitgegeven. Het riant uitgavenpatroon van Van Leer levert hem privé flinke tekorten op en hij wil dat de huurders de volle 40% blijven betalen. Hij stelt hij zich op het standpunt dat er niets is veranderd aan de contractuele situatie. Nu er geen nieuw voorstel van de oud-maten (namens de maatschap in ontbinding) is gekomen ter vervanging van de oude regeling, blijft de oude regeling van kracht. Er is immers geen maatschapsbesluit genomen om de oude regeling te vervangen door een nieuwe? Wie als huurder wil blijven, zal 40% moeten betalen. Wie dat niet wil, moet maar vertrekken. Dat de maatschap inmiddels ontbonden is, maakt volgens Van Leer geen verschil, want er is sinds de ontbindingsdatum van 1 januari 2016 geen verandering gekomen in het gebruik door de huurders van pand, apparatuur en andere voorzieningen. Van Leer wordt verder gesteund door de gedachte dat huurders niet zo heel gauw zullen weglopen, mede gezien de goede naamsbekendheid van Europort Klinieken.

Als de huurders, gesteund door Grijpstra, weigeren weer huur op het oude niveau te betalen, geeft Van Leer, handelend namens de ontbonden maatschap, aan een advocaat opdracht om een procedure tegen de huurders voor te bereiden teneinde veroordeling te krijgen de volle 40% weer aan de (ontbonden) maatschap te betalen. Voorafgaand aan het daadwerkelijk uitbrengen van een dagvaarding stuurt de advocaat alle huurders een sommatie met de concept dagvaarding bijgesloten, om de sommatie kracht bij te zetten. Zodra Grijpstra dit hoort, protesteert hij krachtig bij Van Leer. Hij heeft inmiddels ook een juridisch expert geraadpleegd en die heeft hem geadviseerd zich te beroepen op het recht van verzet van art. 7A:1676 sub 1^e BW. Nu het maatschapscontract geen beheersregeling kent, is art. 7A:1673 BW (dat het recht van verzet uitsluit) niet van toepassing.

De huurders voldoen niet aan de sommatie. Zij houden zich aan hetgeen zij met Grijpstra hebben besproken en door Grijpstra in e-mails is bevestigd. Van Leer instrueert vervolgens, in weerwil van het eerdere protest van Grijpstra, de advocaat om de procedure te beginnen. Nu het om huur gaat, is de zaak aanhangig gemaakt bij de kantonrechter in Rotterdam.

Hij doet een en ander dus tegen de uitdrukkelijke wil van Grijpstra. Van Leer acht zich evenwel bevoegd tot het voeren van de procedure op grond van art. 3:171 BW dat bepaalt: *'Tenzij een regeling anders bepaalt, is iedere deelgenoot bevoegd tot het instellen van rechtsvorderingen en het indienen van verzoekschriften ter verkrijging van een rechterlijke uitspraak ten behoeve van de gemeenschap. Een regeling die het beheer toekent aan een of meer deelgenoten, sluit, tenzij anders is bepaald, deze bevoegdheid voor de anderen uit.'*

De laatste volzin is in casu niet van toepassing. Het maatschapscontract bevat immers geen beheersregeling, zodat de wettelijke regels inzake beheer en beschikking van toepassing zijn gebleven. Die regels geven trouwens ook bepaald geen hele heldere richtlijnen: lees bijvoorbeeld art. 3:170 BW er maar eens goed op na. Wie nu wat op eigen houtje mag, lijkt niet meteen helder voor de onderhavige zaak. En ziet art. 3:171 BW eigenlijk wel op een situatie als deze, waarin de maten het onderling helemaal niet eens zijn òf de maatschap wel recht heeft op het gevorderde?

Maar, zo heeft de advocaat aan Van Leer verder geadviseerd, de procedure (waarvoor hij goede kansen ziet) zal naar verwachting uiteindelijk ten voordele van de maatschap strekken (omdat die dan weer hogere huurinkomsten zal verwerven) zodat op grond van art. 7A:1681 BW (zie de slotpassage) de maatschap in ieder geval achteraf gebonden zal raken.

Grijpstra is ziedend over de actie van Van Leer. Hij vraagt de kantonrechter toestemming om zich in de procedure te mogen 'voegen' aan de zijde van de gedaagde huurders, teneinde hen te ondersteunen in hun verweer. Dit verweer heeft als inzet dat Van Leer niet ontvankelijk moet

worden verklaard, althans zijn vorderingen moeten worden afgewezen, nu was afgesproken dat er een nieuw voorstel zou komen, er geen maatschapsbesluit is genomen om de procedure te voeren en Grijpstra zich bovendien tegen het besluit van Van Leer om te gaan procederen heeft verzet. Dit nieuwe voorstel zou inhouden dat de 40% zou worden verminderd in de richting van de reële kosten van de maatschap met een opslag voor gebruik van de naam. Het voegen in de procedure geschiedt op de voet van art. 217 e.v. van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (vaak afgekort als 'Rv'). De kantonrechter geeft daarvoor zijn toestemming, zodat Grijpstra nu partij is in de procedure.

Van Leer heeft de vordering qua vorm correct ingekleed, zoals dat uit de literatuur volgt, door als eisende partij op te voeren: "Gijs van Leer, ten behoeve van de (ontbonden) maatschap 'Europoort Klinieken'." Hij vordert, ook dat is formeel correct, betaling aan de deelgenoten samen en dat zijn hij en Grijpstra. Dat laatste is in beginsel weer vereist vanwege art. 3:170 Lid 2 BW, dat bepaalt dat (bij gebreke van een aangewezen beherend vennoot) het aannemen van prestaties door de deelgenoten samen moet gebeuren. Als partij die zich heeft gevoegd aan de zijde van gedaagden (de huurders), treedt Grijpstra op zijn beurt eveneens in eigen naam op 'ten behoeve van de (ontbonden) maatschap 'Europoort Klinieken'.

Rechtsvraag 1 concentreert zich op de vraag of Van Leer inderdaad bevoegd is deze vordering op basis van art. 3:171 BW in te stellen, tegen de uitdrukkelijke wil van Grijpstra in. Een maatschap van twee personen brengt in ieder geval niet-dagelijkse zaken mee dat samen en unaniem beslist wordt. Om de zaken niet te compliceren, laten wij de huurders buiten deze discussie. Het gaat op dit punt om een geschil tussen de maten. De discussie op dit punt wordt tijdens het pleidooi gevoerd tussen Van Leer en Grijpstra. Wat de uitkomst daarvan is, zullen de huurders tegen zich moeten laten gelden. Als Van Leer mag procederen, wil dat trouwens nog niet zeggen dat hij ook wint. Inhoudelijk kan de kwestie van de hoogte van de huurvergoeding nog alle kanten op, nu er immers wel een voorstel is beloofd. En als huurder het uiteindelijk met de uitkomst van de procedure niet eens zijn, kunnen zij natuurlijk opzeggen en vertrekken. Maar dat alles is pas later aan de orde. Nu staat eerst de voorvraag van de bevoegdheid van Van Leer centraal. U bent hetzij de advocaat van Van Leer, hetzij de advocaat van Grijpstra en u bereidt uw pleidooi voor de kantonrechter voor. Dat wordt in december gehouden. Als advocaat van Van Leer bepleit u dat hij bevoegd is ex art. 3:171 BW en als advocaat van Grijpstra bepleit dat dat hij niet bevoegd is. U hoeft geen aandacht te besteden aan de procesrechtelijke vraag of het betoog namens Grijpstra moet leiden tot niet ontvankelijkheid of tot afwijzing van de vordering.

Rechtsvraag 2 concentreert zich op het volgende.

Bij de bepaling van de datum voor het pleidooi heeft de kantonrechter tegelijkertijd een comparitie bepaald. Die zal worden gehouden nádat eerst over de volgende voorvraag is gepleit. Als regel probeert de rechter tijdens een comparitie te onderzoeken of partijen het eens kunnen worden. Hij zal proberen hen tot een schikking te bewegen. Daarvoor is het essentieel dat alle betrokken partijen zelf bij de rechter verschijnen of, als zij er niet zijn, dat zij op geldige wijze vertegenwoordigd zijn.

Een paar weken voor de zitting krijgt Van Leer een zwaar auto-ongeluk. Hij is met zijn Porsche van de weg geraakt en met hoge snelheid van een viaduct afgereden. Hij is in het ziekenhuis nog een tijd bij kennis geweest, maar is vervolgens in een coma terecht gekomen. Het ziet er niet naar uit dat hij zelf in staat zal zijn om naar de zitting toe te komen. Kennelijk voorvoelde hij dit noodlot, want voordat hij in een coma raakte en hij nog volledig bij zinnen was, heeft Van Leer zijn advocaat geïnstrueerd

snel te regelen dat zijn nichtje Jeanine hem tijdens de zitting en bij de comparitie zal vertegenwoordigen ook om zo nodig afspraken te maken of een schikking te treffen. Jeanine van Leer is superslim. Zij is vorig jaar cum laude afgestudeerd in het fiscale recht en werkt bij een groot accountantskantoor. Van Leer is niet getrouwd en heeft geen kinderen. Bij onverhoopt overlijden van Van Leer zal Jeanine zijn enige erfgenaam zijn en in dat geval mede-eigenaar worden van het waardevolle pand waarin de kliniek gevestigd is. Zij heeft aldus indirect een reëel eigen belang bij de zaak en bij een eventueel tijdens de comparitie te treffen schikking. Tot de maatschap Europoort Klinieken zou Jeanine van Leer, hoe briljant ook, echter nooit hebben kunnen toetreden als opvolgster van haar oom, omdat zij geen arts en dermatoloog is. Bovendien voorziet het maatschapscontract helemaal niet in deze vorm van opvolging na overlijden.

De advocaat heeft meteen de benodigde volmacht opgesteld en Van Leer heeft die zelf nog kunnen ondertekenen. Als advocaat van Van Leer verdedigt u dat Jeanine volledig bevoegd is om haar oom op de zitting en straks op de comparitie te vertegenwoordigen. Als advocaat van Grijpstra bepleit u dat Jeanine van Leer haar oom in deze zaak niet mag vertegenwoordigen. Dit punt wordt door u dus bepleit in het pleidooi dat, zoals gezegd, voorafgaat aan de comparitie. De rechter zal na de pleidooien over de voorvragen eerst moeten beslissen of de comparitie wel of niet kan doorgaan met Jeanine als vertegenwoordiger van Van Leer.

Dit is een zaak van de maatschap en de oud-maten zelf. U zult namens Grijpstra dan ook gemotiveerd en onderbouwd moeten verdedigen dat niet alleen voor de maatschap maar óók voor de ontbonden maatschap geldt, dat dit een zodanig persoonsgebonden samenwerking (van dermatologen) is, dat een maat die zelf niet in staat is zaken van de maatschap te regelen (in casu Van Leer dus) slechts vervangen kan worden door een andere maat en niet door een gevolmachtigde, ook al is dat zijn toekomstige erfgename.

Namens Van Leer bepleit u dat dat juist niet het geval is.

In dit geval is Grijpstra de enige andere maat en door middel van de voeging is hij ook al partij bij deze procedure geworden, ten behoeve van diezelfde (ontbonden) maatschap 'Europoort Klinieken'. Het spreekt voor zich dat als ter comparitie Grijpstra de plaats van Van Leer zal innemen, een schikking snel bereikt is en Grijpstra de door Van Leer ingestelde vorderingen zal intrekken.

Basisliteratuur

- Een korte introductie in personenvennootschappen (wat de maatschap is) en de verhouding tussen maten, leest u in J.B. Huizink, Rechtspersoon, vennootschap en onderneming, Studiereeks Burgerlijk Recht nr. 7, Wolters Kluwer 2016, vooral in de paragrafen nr. 26 ('Personenvennootschappen'), nr. 68 ('Zeggenschap en personenvennootschappen'), nr. 100 ('Stem en besluit'; zie vooral de laatste alinea van die paragraaf) en nr. 156 ('Vermogensvorming').
 - o U kunt (als u het boek van Huizink even niet te pakken kunt krijgen, of in aanvulling daarop) ook een relatief korte introductie lezen in Hoofdstuk 17, pag. 379-421, C. de Groot, Bijzondere overeenkomsten, Studiereeks Burgerlijk Recht nr. 6, Wessels en Verhey (red.), Wolters Kluwer 2013, vooral in de paragrafen nummers: 374, 375, 380, 388, 389 en 390.
 - o Uiteraard kunt u ook gebruik maken van de literatuur die u (hebt) gebruikt ten behoeve van het vak Inleiding Ondernemingsrecht. Die hebt u, als het goed is, toch al in uw bezit.
- Veel uitgebreider is Pitlo/Raaijmakers, Ondernemingsrecht (Pitlo-serie nr 2), Wolters Kluwer, 2017. In aanvulling op de hierboven genoemde paragrafen uit het boek van Huizink, zou ik u aanraden om van Pitlo/Raaijmakers in eerste instantie te lezen paragraaf nr. 2.2.8 ('Het OV-

aandeel: persoonsgebonden vermogensrecht; overdracht en bezwaring'; lees om te beginnen vooral blz. 109 en 110), alsmede paragraaf nr. 2.8.1 ('Door ontbinding ontstaat een te vereffenen verdelingsgemeenschap (afdeling 3.7.2. BW)' en par. nr. 2.8.2 ('de vennootschap in vereffening'); lees om te beginnen vooral blz. 167 en 168.

- NB: let op, als u Pitlo/Raaijmakers ook verder raadpleegt, dat er in hoofdstuk 2.7 storende drukfouten zijn opgetreden in de paragraafnummering na par. 2.7.2: par. 2.7.3 t/m 2.7.14 zijn abusievelijk genummerd 2.6.3 t/m 2.6.14.
- Een handzaam boek over gemeenschap is opgenomen in de serie Monografieën BW: Van Mourik & Schols, Gemeenschap (Mon. BW nr. B9), Wolters Kluwer 2015. Om te beginnen is het handig om daaruit de paragrafen nr. 21 ('Wettelijke regeling betreffende beheer') en nr. 22 ('Procederen ten behoeve van de gemeenschap') te lezen.
- Verder is het bijzonder handig om steeds bij de wetsartikelen die u zo al tegenkomt en nodig hebt de serie Tekst & Commentaar ('T&C', delen Burgerlijk Wetboek en/of Ondernemingsrecht) erop na te slaan. Die serie bevat de wettekst en per wetsartikel een commentaar daarop, welk commentaar redelijk snel een inzicht geeft in de betekenis van het desbetreffende wetsartikel. Het voordeel van de serie T&C is dat die digitaal in de bibliotheek is opgenomen.
 - Mogelijk zijn ook artikelen uit het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van belang; ook daarvan bestaat een Tekst & Commentaar deel.
- Verder is de Groene Serie Vermogensrecht ook digitaal te raadplegen. Ook die serie levert artikelsgewijs commentaar (maar veel uitgebreider dan T&C) onder andere over:
 - BW afdeling 7.1: Gemeenschap, algemene bepalingen, art. 3:166 t/m 3: 188 BW; zie o.a. de commentaren bij art. 3:170 (zie bijvoorbeeld aant. 14 daarbij), art. 3:171 en art. 3:175, vooral in verhouding met art. 3: 190 en art. 3:191; alsmede
 - BW afdeling 7.2: Enige bijzondere gemeenschappen, waar blijkens art. 3:189 lid 2 BW de ontbonden maatschap ook onder valt.
 - Wees u overigens bewust van de betekenis van art. 3:189 lid 1 BW, waarin is bepaald dat 'deze titel' niet van toepassing is op een (nog) niet ontbonden maatschap. Dat brengt mee dat de hele titel 7, dus óók afdeling 1, waaronder art. 3:171 BW, niet op de maatschap van toepassing is, maar van toepassing wordt zodra de desbetreffende maatschap ontbonden wordt.
 - Er bestaan ook nog andere Groene Series die mogelijk van belang kunnen zijn.

Algemene informatie

U dient zelfstandig onderzoek te doen naar aanleiding van de casus. De hierboven gegeven literatuur is slechts bedoeld als aanzet. Voor de behandeling van de zaak kunt u ervanuit gaan dat de procedure wordt gevoerd als een dagvaardingsprocedure. De maatschap is gevestigd in Rotterdam en ook de maten hebben hun woonplaats in Rotterdam.

Aanpak

Het is raadzaam om bij de voorbereiding van de diverse werkstukken aan de hand van jurisprudentie- en literatuuronderzoek telkens eerst de relevante rechtsvragen te formuleren.

Eerste videotraining

Tijdens de eerste videotraining moet een korte uiteenzetting van de relevante feiten van de casus worden gegeven.

SUCCES!